

4. A-Agenda Algemeen

4a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord

In de begroting wordt vastgelegd wat de provincie in 2020 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten. Na de eerste lezing in GS op 9 juli is gedurende de zomerperiode het coalitieakkoord verwerkt in de begroting en zijn enkele aanpassingen gedaan n.a.v. de gemaakte opmerkingen bij de eerste lezing.

Eerste termijn:

Alle fractieleden spreken over de begroting hun complimenten uit naar Gedeputeerde Staten en de ambtenaren. De meesten vinden het een toegankelijk verhaal.

Mevrouw **Zaal** (D66) is blij met de wijze waarop de middelen worden ingezet voor de doeleinden, zoals neergelegd in het coalitieakkoord. Voor sommige zaken wordt er gewacht op de uitvoering. Voor klimaat wacht D66 met smart op de uitwerking van het wind op land beleid en zon op land beleid.

D66 zal bij de behandeling van de begroting in de Staten aandacht vragen voor het landschap. Alle maatregelen die worden genomen hebben een enorme uitwerking op het landschap. Wat D66 mist in de begroting, is hoe de regimes voor landschapsbescherming zullen uitwerken. Dat zit voor een deel in de Omgevingsverordening. Dit is voor D66 een belangrijk punt en men wil dat hierop maatwerk wordt geleverd. D66 heeft al eerder een motie ingediend om bij de provinciale landschappen gebruik te maken van de mogelijkheden die de Wet Natuur biedt. Mevrouw Zaal vraagt hiervoor nogmaals aandacht. Ze wil graag in overweging meegeven om gebruik te maken van de mogelijkheid om nationale parken, zoals Amsterdam Wetlands en Noord Kennemerduinen, aan te merken en hiervoor financiering van buiten te krijgen. Voor deze thema's zal D66 bij de behandeling van de begroting in de Staten, eventueel met moties of amendementen, aandacht vragen.

D66 vindt wat er in de begroting staat uitgewerkt over het Landschapsfonds nog te beperkt. Dit punt is ook ingebracht bij de Commissie NLG.

Mevrouw **Van Wijnen** (GL) sluit zich aan bij de opmerkingen van D66, met name over het landschap. Ze ervaart het als 300 pagina's die niet te begrijpen zijn zonder een cursus overheidsfinanciën te hebben gevolgd. Ze vraagt of zoiets in de toekomst zou kunnen worden samengevat in een Infographic.

De portefeuille ruimte was voor mevrouw Van Wijnen nog een beetje aftasten. Ze vindt de zaken die erin staan overtuigend begroot.

Ze verwijst naar de hoofd indicatoren op pagina 84, het bruto regionaal product bij ruimte en de werkgelegenheid. Het onderwerp ruimte gaat over balans. Hoe verenigen we de natuur, economische wensen en woonwensen met elkaar? Ze vindt het jammer dat er alleen economische indicatoren worden genoemd. Waarom zijn deze gekozen en is het mogelijk om een bredere set te gebruiken die ook recht doet aan het bevorderen van welzijn en leefbaarheid?

Mevrouw **Gielen** (GL) noemt het onderwerp energie. Donderdag ligt het Klimaatakkoord voor en er is al uitgebreid gesproken over de RES. Er staan ons grote uitdagingen te wachten. Deze zullen beslag leggen op mensen en middelen in alle onderdelen van de provinciale organisatie. Mevrouw Gielen vraagt zich af of het budget voor klimaat en energie toereikend is voor deze uitdagingen. Is er hierbij ruimte voor ambitie, zoals afgesproken in het coalitieakkoord? Is er bij de budgettering rekening gehouden met inpassing van het Klimaatakkoord?

De heer **Van Tiggelen** (PVV) heeft nog aanvullende vragen over vraag 28 inzake de milieukosten indicator.

De heer Van Tiggelen citeert: "Een lage NKI betekent CO2 reductie en bijdrage aan circulariteit." Sinds wanneer is CO2 slecht voor het milieu? Ons leven hangt er immers vanaf, letterlijk. De mensheid stoot 600 ton CO2 uit. Kunnen wij in de toekomst een milieuheffing tegemoet zien?

De PVV is voorstander van hergebruik van grondstoffen. Ook hebben ze geen bezwaar tegen circulair. Zaken die nauwelijks of niet te recyclen zijn, kunnen onmogelijk als duurzaam worden bestempeld. Zonnepanelen bijvoorbeeld.

De begrippen klimaatadaptatie en klimaatbestendig komen voorbij. De PVV vindt rekening houden met klimaatverandering verstandig. Het valt de PVV op dat rekening houden met afkoeling niet ter sprake komt. Is Gedeputeerde bekend met het werk van astrofysicus Professor Valentina Zharkova? Zij doet voorspellingen die wel uitkomen. Zij hanteert slechts één model die ook het verleden kan verklaren.

De heer **Klein** (CU) interrumpeert en vraagt aan de heer Van Tiggelen of hij kan verklaren waarom haar werk niet in het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) rapport wordt betrokken?

De heer **Van Tiggelen** (PVV) kan wel het een en ander vertellen over het IPCC. Het heeft met wetenschap niets van doen. Daarom wordt haar werk niet in het rapport betrokken. Heeft men een 'foute mening', dan komt men niet aan bod. Men bedrijft daar wetenschap met hand opsteken. De heer Van Tiggelen noemt deze organisatie een farce.

Is het Gedeputeerde bekend dat mensen met een warmtepomp in een strenge winter in de kou worden gezet? Moet hiermee rekening worden gehouden?

De heer **Klein** (CU) interrumpeert en meldt dat hij een warmtepomp heeft en de afgelopen winter niet in de kou heeft gezeten.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) antwoordt dat de echte kou nog moet komen.

Mevrouw **Zaal** (D66) reageert op het betoog van de heer Van Tiggelen. Hij citeert uit wetenschappelijke onderzoeken, maar vertelt tevens onwaarheden over warmtepompen en het niet recyclebaar zijn van zonnepanelen. Dat gebeurt nog niet op grote schaal, maar dat betekent niet dat het niet mogelijk is. Mevrouw Zaal neemt hier afstand van.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat hij het advies opvolgt van Greta Thunberg, het bekende tienermeisje uit Zweden. Zij roept op om naar wetenschappers te luisteren. Dat doet de PVV en dat zouden meer mensen moeten doen.

Mevrouw **De Vries** (PvdA) vindt de begroting een toegankelijk verhaal, maar een infographic zou wel prettig zijn. De meeste uitgangspunten van het coalitieakkoord zijn verwerkt. Er liggen urgente zaken, benoemd in de energietransitie en het tekort aan betaalbare woningen. Het is in deze nieuwe opzet van de begroting lastig in te schatten of hier voldoende inpassing aan is gegeven, maar mevrouw De Vries gaat ervan uit van wel. De geldende indicatoren staan vast in het coalitieakkoord.

Zoals vandaag is benadrukt in acties, is er een uitdaging bijgekomen. Hoe gaan we om met de financiële gevolgen van de Programma Aanpak Stikstof (PAS) uitspraak. Inkrimping van de agrarische sector lijkt onvermijdelijk, maar dat moet wel op een eerlijke manier gebeuren. Hoe wordt dat ingepast in deze begroting? Wat betekent de PAS uitspraak voor de versnelling van de bouw van betaalbare woningen? Dat moet nu worden ingepast. De Provincie heeft hierbij een verbindende rol. Wat de PvdA betreft, is de Woonambassadeur hiervoor de aanjager. Mevrouw De Vries mist de concrete invulling van deze essentiële functie in de begroting. De PvdA overweegt op dit punt een amendement.

De heer **Hollebeek** (PvdD) vindt de begroting ook lastig te lezen. Hij dankt Gedeputeerde Staten voor de uitstekende beantwoording van de vragen.

Voor de PvdD zijn er nog een paar losse eindjes.

Voor de verduurzaming van de woningvoorraad is het geld op en er zijn nog niet veel resultaten bekend. Het duurt nog drie jaar totdat het programma klaar is. De PvdD vindt het vreemd om daarop te wachten. Is een tussentijdse evaluatie mogelijk?

Bij de ontwikkeling van woningbouw nabij OV-knooppunten lukt het gemeenten soms niet om meer of minder te bouwen. Wat zijn hiervoor de redenen?

De heer Hollebeek gaat in op de constante focus op de balans tussen economie en leefbaarheid. Waarom is er wel ruimtelijk economisch beleid en geen ruimtelijk leefbaarheidsbeleid? Hier is op geantwoord dat er sprake is van ruimtelijke en economische ontwikkeling en daarom wordt ruimtelijk economisch beleid apart genoemd. De heer Hollebeek vraagt zich af of er dan geen ontwikkeling is in leefbaarheid, milieu, veiligheid of gezondheid.

Mevrouw **Seggelink** (PvdD) vindt het mooi dat er 35,5 miljoen voor het klimaatakkoord wordt gereserveerd. Aan de andere kant is er niemand die kan garanderen dat dat voldoende is. Ze noemt het zorgwekkend dat dit een eenmalig bedrag is, dat de komende vier jaar wordt besteed. Daarna is het aan toekomstige coalities om verder budget te bepalen. Is het niet de taak van de huidige coalitie om juist nu structureel budget te realiseren tot 2030 en misschien wel tot 2050?

Mevrouw **Van Andel** (CDA) ziet dat het coalitieakkoord in een mooie begroting is neergelegd. Het CDA ziet graag de concrete acties die daaruit voortkomen.

Mevrouw Van Andel heeft een vraag over de woningbouw en de RES, aansluitend op het punt van mevrouw Gielen (GL). Er is provinciaal geld beschikbaar gesteld om de RES te ondersteunen. Dat geld komt vanaf 2020 vanaf het nationale programma. Betekent dat dat er dan provinciaal minder geld wordt uitgetrokken voor de woningbouw en de RES? Is het niet ook gewenst om een provinciale bijdrage te blijven doen?

De heer **Klein** (CU) ziet in de begroting nog veel ruimte om mee te denken over de concrete uitvoering. Dat doet de CU graag en zal bij de behandeling in de Staten met voorstellen komen.

De CU heeft nog een paar concrete vragen over wonen. Voor het aanjagen van woningbouw is budget gereserveerd met acties. Hoe wordt gemonitord of dat voldoende is? Hoe kan wellicht worden bijgestuurd in capaciteit?

Kan Gedeputeerde een termijn of concrete ambitie noemen voor het streven om de bouw klimaatneutraal en circulair te maken?

In de begroting staat dat Gedeputeerde Staten woonakkoorden willen sluiten met gemeenten en belanghebbenden. Wat wordt er bedoeld met een woonakkoord en wat wordt daarin afgesproken?

De heer **Dekker** (FvD) is opgetogen over de helderheid van het document. FvD sluit zich aan bij de opmerkingen van de PvdA. Er zijn nieuwe prioriteiten die niet in de begroting konden worden afgedekt, maar die wel aandacht verdienen in de verdere behandeling. Bij de volgende behandeling wil FvD graag weten hoe om te gaan met ontwikkelingen rondom stikstof en fosfaat. Heeft dat nog invloed op de invulling van het budget?

De heer **Smaling** (SP) vindt het een goed leesbare begroting, zeker vergeleken met de rijksbegroting. De cijfers zijn goed te koppelen aan de voornemens.

Beantwoording door Gedeputeerde **Stigter**:

Hij dankt de Statenleden voor de complimenten voor de begroting en de beantwoording van de vragen. Hij zal deze doorgeven. Hij was zelf ook positief verrast door de helderheid van de stukken.

D66 vroeg aandacht voor het landschapscomponent. Een deel daarvan past meer bij de Commissie NLG. De ruimtelijke component ligt wel bij de Commissie RWK. In de Omgevingsvisie is een helder kader vastgesteld voor de beschermde landschappen. In het coalitieakkoord staat hoe deze coalitie daar tegenaan kijkt. Dit moet worden vertaald in de nieuwe Omgevingsverordening. Hier wordt morgen bij Gedeputeerde Staten over gesproken. Het vervolgproces bestaat uit de ruimtelijke vertaling van de diverse landschapsregimes. Er werd een suggestie gedaan om te kijken of er in Noord-Holland meerdere nationale parken kunnen worden aangewezen. **Het Landschapsfonds geeft hij mee aan zijn collega waar landschap en natuur onder valt.**

Er was onduidelijkheid over wat onder welke commissie valt. Uiteindelijk is alles ruimte. Veel vraagstukken binnen de provincie kennen een ruimtelijk component. Overkoepelende ruimtelijke onderwerpen, zoals de Omgevingsverordening, komen bij de Commissie RWK aan de orde. De ruimtelijke componenten mobiliteit en landschap komen bij afzonderlijke commissies aan de orde.

Er zijn twee waardevolle suggesties gedaan om de leesbaarheid van de begroting nog meer te vergroten. En ook om daarbij andere indicatoren aan te hangen dan alleen economische groei, zoals de waarde van de leefbaarheid. Gedeputeerde vindt dit zinvolle suggesties. Maar dit ligt bij de verantwoordelijke voor de overall begroting. **Hij zal de suggesties meegeven aan de Gedeputeerde Financiën.** Hier wordt over gesproken bij de volgende begroting.

Is het budget toereikend om het coalitieakkoord uit te voeren? Men is nu druk bezig om het coalitieakkoord te vertalen naar het beleid en de bijbehorende middelen. Als zich nieuwe vragen voordoen, zoals stikstof, dan wordt er opnieuw over gesproken.

De 35 miljoen voor klimaat en energie is niet het enige waaruit kan worden geput. De verduurzaming van de samenleving raakt alle portefeuilles. De 35 miljoen is een stimulans, maar er worden ook middelen uit andere portefeuilles betrokken.

Gedeputeerde denkt dat men in staat is om met elkaar de ambities te realiseren.

CO₂ is niet slecht voor het milieu. Maar het probleem doet zich voor als er een cumulatie van CO₂ uitstoot is, die verstrekkender is dan ons klimaat kan hebben. Dan ontstaan er broeikaselementen die leiden tot de opwarming van de aarde. Wij baseren ons op de IPCC, een discussieplatform waar alle klimaatwetenschappers hun opvattingen kunnen ventileren. Dat is het uitgangspunt voor de mondiale klimaatafspraken die in Parijs zijn gemaakt en voor het regeerakkoord en deze vormt het vertrekpunt voor deze coalitie.

Verreweg de meeste warmtepompen doen het. Ook klassieke radiatoren kunnen het begeven. Is de woningbouw voldoende of niet voldoende? Bij deze provincie ligt een groot woningbouw vraagstuk. De overheden worden hierin gestimuleerd tot planontwikkeling en planuitvoering. Vanuit de coalitie zijn er middelen ter beschikking gesteld. Er wordt gemonitord tot welke effecten dit leidt, ook in MRA verband. Er zijn veel verschillende redenen waarom er wel of niet wordt gebouwd. Dat kan ruimtelijk zijn of de beschikbaarheid van mensen om woningen te bouwen, dat kunnen lokale discussies zijn of stikstof. Gedeputeerde noemt het actuele stikstof dossier, waardoor nu nagenoeg geen enkele vergunning meer wordt verleend. Het is zaak van dit College om dit zo snel mogelijk weer op te starten. Hierop zijn beleidsregels gemaakt, in de hoop om de woningbouw productie weer van de grond te krijgen. Het debat wordt nog gevoerd met deze Staten. Er zullen maatregelen moeten worden genomen om ruimte te creëren. Vandaag stond het op gang krijgen van de vergunningverlening op de agenda. Omdat het College zo snel mogelijk ruimte wil geven aan de woningproductie, is men niet meegegaan met andere provincies om dit op te schorten.

Wat doet de woonambassadeur en wanneer zal deze met iets komen? Men is op dit moment samen met partners uit het veld bezig met de Woonagenda. De verwachting is dat deze er het volgende voorjaar is. Vervolgens vloeien Woonakkoorden hieruit voort. Hierop wordt de Woonambassadeur ingezet. De Woonakkoorden gaan over het hoe, wat en wat is daarvoor nodig. Dat zal maatwerk zijn.

Voor de verduurzaming van de woningvoorraad is een regeling opengesteld, Gedeputeerde Staten zullen volgen hoe dat loopt. Zij krijgen signalen van gemeenten dat de regeling goed aansluit bij de behoefte. Alle gemeenten doen mee. **Vóór de zomer 2020 zal hierover worden terug gerapporteerd.**

Er is een suggestie gedaan voor structureel budget voor het klimaat. **Dit neemt Gedeputeerde mee met hoe er wordt aangekeken tegen de toekomst.** Dit gaat om opgaven die niet alleen voor deze coalitieperiode zijn, maar daar overheen gaan. Hij ondersteunt de opmerking. Gedeputeerde is tevreden met wat er voor de komende coalitieperiode hiervoor is geregeld. De Provincie gaat monitoren wat er wordt gebouwd en waarom er niet wordt gebouwd als er wel ruimte is. De Provincie ondersteunt gemeenten hierbij. Er is gevraagd of dit voldoende is. Recentelijk heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) 1 miljard Euro ter beschikking gesteld om woningbouw te stimuleren. Samen met MRA partners wordt gekeken hoe deze middelen kunnen worden benut.

Op dit moment draagt de Provincie zorg voor het hele Programma RES. Vanaf volgend jaar gaat het Rijk hieraan een bijdrage leveren. Dan kunnen deze middelen worden besteed aan de uitvoering van de energietransitie.

Er werd een termijn gevraagd waarin helder is gemaakt hoe het klimaatneutraal en circulair bouwen in de praktijk gaat. Dit wordt meegenomen met de Woonagenda.

Stikstof speelde als vraagstuk ten tijde van het sluiten van het coalitieakkoord nog niet zo prominent als nu. Gedeputeerde kan nog niet veel zeggen over wat dat betekent voor de inzet van het Rijk, Provincie en gemeenten. Dat moet nog worden uitgewerkt. Het vaststellen van de beleidsregels betekent financieel nog erg weinig. Er zal meer ruimte worden geven om dingen te kunnen doen voor de Provincie. Hoe om te gaan met het advies van Remkes over de langere termijn, daar moet men meer de diepte over in.

Tweede termijn:

Mevrouw **De Vries** (PvdA) wacht de uitwerking van de financiële gevolgen van de PAS uitspraak af.

De kosten voor de functie van Woonambassadeur zijn niet in de begroting meegenomen.

Mevrouw **Van Wijnen** (GL) hoorde van Gedeputeerde bij het punt over de indicatoren het voorbehoud dat dit niet zijn portefeuille is. Ze vindt het mooi dat het waardevolle suggesties zijn, maar dat is nog weinig concreet. Hoe gaat dat verder? Ze is bang dat het verzandt als dit in een breder verband wordt besproken. Haar vragen blijven zweven.

De voorzitter stelt voor om het mee te geven aan Gedeputeerde voor de vergadering van Gedeputeerde Staten en het nog een keer bij Provinciale Staten aan de orde te stellen.

Het advies van de Commissie RWK zal in de vorm van het verslag aan Provinciale Staten worden gestuurd ten behoeve van de Provinciale Staten vergadering van 11 november.

Het punt over de Woonambassadeur kan wellicht vóór de Provinciale Staten vergadering van 11 november worden opgehelderd.